

Sisältö

Lukijalle	3
-----------------	---

1

TYÖSUHDETTA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET JA TYÖEHTOSOPIMUSJÄRJESTELMÄ	12
Lainsäädäntö	12
Työehtosopimukset	13
Työehtosopimuksen veloitteet	13
LVI-asennusalan työntekijöitä koskevan työehtosopimuksen soveltamisala	14
Paikallinen sopiminen	15
Neuvottelujärjestys	16

2

TYÖAIKA	17
Työajan määritelmä	17
Säännöllinen työaika	17
Säännöllisen työajan sijoittaminen ja lepoajat	18
Työajan sijoitus	18
Poikkeava työaika	18
Päivittäiset tauot	19
Työvuoroluettelo	19
Vuorokausilepo	19
Viikkolepo	20
Keskimääräinen työaika	21
LVI-huoltoasentajien paikallisesti sovittava työaika	22
Paikallisen sopimuksen tekeminen	23
Arkipyhäkorvaus ja itsenäisyyspäivä	23
Sunnuntaityö	23
Arkipyhäkorvaus	23
Itsenäisyyspäivä	24
Ylityö	25
Ylityön määritelmä	25
Ylityön korvaaminen	25
Matkustusaika	27
Osallistuminen koulutukseen	27
Päälouottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun tehtävien hoitaminen	27
Säännöllisen työajan lyhennys	27
Ylityölisien korvausperuste	27
Keskimääräinen työaika ja ylityöt	27

Työajan enimmäismäärät	28
Muut työaikaan vaikuttavat määräykset	28
Odottamaton työ	28
Hälytysluontoinen työ	28
Varallaolo	28
Odotusaika	29
Kehityskeskustelut	29
Koulutus	29
Luottamusmies- ja työsuojelutehtävät	30
Korvattavia vapaapäiviä	31
Kunnalliset tehtävät	31
Henkilökohtaiset merkkipäivät	31
Kutsunnat	31
Reservinharjoitukset	31
Omaisten kuolemantapaukset	32
Korvausten määrä ja saajat	32
Harjannostajaiset	32
Työajan lyhennys (pekkaspäivät)	32
Soveltamisala	32
Työajan lyhennyksen antaminen	32
Työajan lyhennysraha	33
Työajan lyhennysrahan maksaminen	33
Lyhyempää työaika tekevien erillinen palkanosa	33

3

PALKKAUS	34
Aikapalkka	34
Palkkaryhmä	34
Henkilökohtainen palkanosa	35
Lisät	36
<i>Näyttötutkintolisät</i>	36
<i>Erytytyölisä</i>	36
<i>Etumieslisä aikapalkkauksella tehtävissä töissä</i>	36
<i>Etumieslisä palkkiotyössä</i>	37
<i>Erikoisetumies</i>	37
Suorituspalkat	37
Suora urakka	37
Suora palkkio	39
Muut palkkiot	39
Keskituntiansio eli KTA	40
Muita palkkaryhmää koskevia määräyksiä	41
Varastomiehet ja autonkuljettajat	41
Ammattiin valmistuneet ja tutkinnon suorittaneet	41
Nuoret työntekijät	41
Palkan maksaminen	42
Tuntikortit	42
Palkanmaksukausi ja palkanmaksupäivä	42
Palkanmaksu työsuhteen päättyessä	42

Työnantajan kuittausoikeus	43
Palkkasaatavien vanhentumisajat erillisten lakien mukaan	43
Työsopimuslaki	43
Työaikalaki	44
Vuosilomalaki	44

4

MATKAKUSTANNUKSET	45
Ateriakorvaus	45
Matkalippukorvaus	45
Matka-aikakorvaus	46
Matkatyö	46
Matkakustannukset	46
Päiväraha	47
Majoituskorvaus	47
Työ ulkomailla	47

5

SOSIAALISET MÄÄRÄYKSET	48
Työterveyshuollon järjestäminen	48
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkka	48
Korvusedellytykset	49
<i>Sairaus tai vapaa-aikana sattunut tapaturma</i>	49
<i>Työtapaturma</i>	49
Sairausajan palkan suuruus	49
Sairausajan palkanmaksujakson pituus	50
Korvattavat päivät	51
Sairausajan karenssi	52
Samanaikainen uusiutuminen	52
Sairastuminen työkyvyttömänä ollessa	53
Selvitys työkyvyttömyydestä sairausajan palkan maksamisen edellytyksenä	54
<i>Lääkärintodistus</i>	54
<i>Sairauspoissaolo työntekijän ilmoituksella</i>	57
Tiedottaminen henkilöstölle	58
Velvollisuus reagoida poissaoloihin	58
Sairausajan palkanmaksuun liittyvät menettelytapaohjeet	58
<i>Työkyvyttömyys todetaan työnantajan hyväksymällä todistuksella</i>	58
<i>Lääkärintodistuksiin liittyvät epäselvyydet</i>	59
Työnantajan ja luottamusmiesten tulee ohjata työntekijöitä työehtosopimuksen säännösten oikeaan soveltamiseen ja pyrkiä omalta osaltaan ehkäisemään väärinkäytöksiä	59
Selvä väärinkäyttö on työehtosopimuksen päättämisperuste	59
Muualla tehdystä ansiotyöstä aiheutunut työkyvyttömyys	59
Vapaa-aikana sattuneiden tapaturmien aiheuttama työkyvyttömyys	59
Milloin sairausajan palkkaa ei makseta	60
Työnantajan oikeus sairausvakuutuksen päivärahaan	64
Työsuhteturva sairauden aikana	65

Alle 10-vuotiaan lapsen sairaus	66
Lääkärintarkastukset	68
Lakisääteinen lääkärintarkastus	68
Muut lääkärintarkastukset	68
Perhevapaat	69
Perhevapaaudistus	69
Oikeus vapaaseen ja niiden korvattavuus	70
Työehtosopimuksen säännös (7.10.2022) äitiys- ja isyysvapaan palkallisuudesta	70
Vanhan lainsäädännön mukainen isyysvapaa	71
Vanhan lainsäädännön mukainen vanhempainvapaa	71
Uuden lainsäädännön mukainen raskausvapaa	72
Uuden lainsäädännön mukainen vanhempainvapaa	73
Vanhempainvapaan luovuttaminen	73
Vanhempainvapaan pitäminen	74
Vanhempainvapaasta ilmoittaminen	74
Osittainen vanhempainvapaa	75
Hoitovapaa	75
Osittainen hoitovapaa	76
Tilapäinen hoitovapaa	77
Poissaolo pakottavista perhesyistä	77
Poissaolo perheenjäsenen tai muun läheisen hoitamiseksi	77
Omaishoitovapaa	78
Vuosiloman kertyminen perhevapaiden aikana	78
Työehtosopimuksen mukaiset muut palkalliset poissaolot	79
Työehtosopimuksen mukainen palkaton vapaa 55 vuotta täyttäneille	79

6

VUOSILOMA	80
Yleistä	80
Vuosilomalain peruskäsitteet	80
Lomanmääräytymisvuosi ja -kuukausi	80
Täysi lomanmääräytymiskuukausi	81
Lomavuosi ja lomakuusi	84
Lomapäivä	84
Vuosiloman pituuden määräytyminen	85
Vuosiloman kertyminen	85
Pyörityssääntö	86
Väliaikaiset keskeytykset työn tekemisessä	86
Toistuvat määräaikaiset työ sopimukset	86
Vuosiloman keskeytymätön ansainta erityistapauksissa	86
Vuosiloman antaminen	87
Pääsääntö vuosiloman antamisessa	87
Kausiluontoinen työ	88
Vuosiloman jakamisesta ja ajankohdasta sopiminen työsuhteen aikana	88
Vuosiloman siirtäminen työkyvyttömyyden vuoksi	89
Vuosilomaan liittyvä etuudet	90
Vuosilomapalkka	90
14 päivän säännön piiriin kuuluvan tunti- ja urakkapalkkaisen työntekijän lomapalkka	90

<i>Lomanmääräytymisvuoden ansiot – loma-KTA:n palkanosat</i>	93
<i>Vuosilomapalkan maksaminen</i>	95
Vuosilomakorvaus	95
<i>Lomakorvaus työsuhteen aikana</i>	95
<i>Lomakorvaus työsuhteen päättyessä</i>	96
Lomaraha	97

7

REKRYTOINTI	99
Tarvearvio	99
Profilointi	99
Rekrytoinnin toteuttaminen	100

8

TYÖSOPIMUKSEN TEKEMINEN, MUUTTAMINEN JA PÄÄTTÄMINEN ..	103
Työsopimuksen tekeminen	103
Työsuhteen tunnusmerkistö	103
Työsopimuksen muoto	103
Työsopimuksen sisältö	104
<i>Osapuolet</i>	105
<i>Alkamisajankohta</i>	105
<i>Työsopimuksen kesto</i>	105
<i>Koeaika</i>	105
<i>Työntekopaikka</i>	106
<i>Työtehtävät</i>	106
<i>Työehtosopimus</i>	106
<i>Palkka</i>	107
<i>Työaika</i>	107
<i>Vuosiloma</i>	107
<i>Irtisanomisaika</i>	107
<i>Ulkomaantyö</i>	107
<i>Muut ehdot</i>	107
Työsopimuksen kesto	107
<i>Toistaiseksi voimassa oleva työsopimus</i>	107
<i>Määräaikainen työsopimus</i>	108
<i>Työsopimuksen hiljainen pidentyminen</i>	109
Työnantajan direktio- eli työnjohto-oikeus	109
Työsuhteen ehtojen muuttaminen	111
Työtehtävien muutos	112
Palkan muutos	112
Työskentelypaikan muutos	113
Lomauttaminen	113
Lomautuksen toteuttaminen	114
Lomautusilmoitus ja lomautustodistus	114
Työntarjoamisvelvollisuus	115
Lomautuksen peruutus, siirto ja keskeyttäminen	115
<i>Lomautuksen peruuttaminen ja siirtäminen</i>	115
<i>Lomautuksen keskeyttäminen</i>	116
Lomautuksen erityistilanteita	116

Työhön paluu lomautuksen jälkeen	117
Työsuhteen päättäminen lomautuksen aikana	117
<i>Työntekijän irtisanominen</i>	117
<i>Työntekijän irtisanoutuminen</i>	117
<i>Irtisanoutuminen lomautuksen kestänyt 200 päivää</i>	118
Työsopimuksen irtisanominen	119
Työsopimuksen irtisanomismenettely	119
<i>Irtisanomisajat</i>	119
<i>Irtisanomisajan noudattamatta jättäminen</i>	120
<i>Työntekijän kuuleminen ja selvitysvelvollisuus</i>	120
<i>Irtisanomisilmoituksen toimittaminen</i>	120
<i>Irtisanomisen peruutus tai siirto</i>	121
Taloudelliset ja tuotannolliset irtisanomisperusteet	121
<i>Työntarjoamisvelvollisuus</i>	122
<i>Työntarjoamisvelvollisuus konsernissa</i>	124
<i>Vähentämisjärjestys</i>	125
<i>Työntekijän muutosturva irtisanomistilanteissa</i>	125
<i>Irtisanotun työntekijän koulutusvelvollisuus</i>	126
<i>Irtisanotun työntekijän työterveyshuolto</i>	128
<i>Takaisinottovelvollisuus</i>	128
Irtisanominen henkilökohtaisella perusteella	130
<i>Varoituksen antaminen</i>	130
<i>Työntekijän kuuleminen ja muun työn tarjoaminen</i>	131
Muut työsopimuksen päättymistavat	132
Työsopimuksen purkaminen	132
Koeaikapurku	133
Työsopimuksen purkautuminen	135
Määräaikaisen työsuhteen päättyminen	137
Työsuhteen päättämisestä sopiminen	138
Eläkeiän saavuttaminen	139
Erityinen työsuhdeturva	139
Työtodistus	140
Lopputilin eräntyminen	141
Seuraamukset virheellisestä menettelystä	141
Kanneaika	142

9

YHTEISTOIMINTA YRITYKSISSÄ	143
Mitä yrityksiä yhteistoimintavelvoite koskee	143
Henkilöstöryhmien edustajat muutosneuvotteluissa	143
Jatkuva vuoropuhelu	144
Vuoropuhelun käytännön toteutus	144
Vuoropuhelussa käsiteltävät asiat	145
Vuoropuhelua varten annettavat tiedot	146
Säännöllisesti osana vuoropuhelua annettavat tiedot	146
Vuoropuhelun kirjaaminen ja siitä tiedottaminen	147
Työyhteisön kehittämissuunnitelma	148
Työehtosopimukseen perustuvat tiedonantovelvoitteet	148
Palkkatilasto- ja henkilöstötiedot	148

Tiedot työkannasta ja ulkopuolisesta työvoimasta	149
Työaikakirjanpito	149
Yritystä koskevat tiedot	149
Liikkeen luovutus	150
Muutosneuvottelut työvoimaa vähennettäessä tai ehtoja olennaisesti muutettaessa	150
Muutosneuvottelujen ajoittaminen	151
Neuvotteluesitys	151
Toimintasuunnitelma ja toimintaperiaatteet	152
Vähimmäisneuvotteluajat	153
14 päivää	154
Kuusi viikkoa	154
Neuvottelujen sisältö	154
Henkilöstön edustajan tai työntekijän ehdotukset ja vaihtoehtoiset ratkaisut	155
Neuvottelujen kirjaaminen	155
Työnantajan selvitys	156
Muutosneuvottelut muissa henkilöstön asemaan vaikuttavissa asioissa	156
Seuraamukset	157
Liite 1 Ennakonpidätyksen ja vakuutusmaksujen perusteena oleva palkka	158

Käytetyt symbolit:

Esimerkki

Kysymys - vastaus

Tuomioistuimen tai korkeimman oikeuden ratkaisu